

Artikelserie om EU:s skogslagar, del 1

Naturrestaureringsförordningen

*Med EU:s nya lagstiftningsakter på klimat- och miljöområdet står Europa inför förändringar som kommer påverka både natur och näring i hela unionen. Förändringarna är många och inte alltid lätta att hänga med i. Som ett första steg i att öka kunskapen om hur lagstiftningsakterna kommer att påverka på lokal nivå lanserar Småland Blekinge Halland South Sweden (SBHSS) en artikelserie om centrala europeiska lagstiftningsakter på skogsområdet. I artikelseriens tre inledande delar kommer **Naturrestaureringsförordningen, Förordningen om markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF)** och **Direktivet om förnybar energi (REDIII)** att behandlas. Gemensamt för dessa lagar är att en framgångsrik implementering utgör en nyckel för att Sverige och EU ska nå målen för den gröna omställningen, men med detta arbete följer också nya utmaningar som kommer att påverka skogs-, jord- och vattenbruk i Småland-Blekinge-Halland. I första delen tar vi oss an **Naturrestaureringsförordningen**. Vad innebär lagen generellt? Varför lagstiftar EU på området? Och vad betyder de nya bestämmelserna för skogsnäringen i Småland-Blekinge-Halland? Dessa frågor och mycket annat kommer att behandlas i denna artikel.*

Innehåll

Introduktion – Naturrestaureringsförordningen	2
Bakgrund – SBHSS påverkansarbete.....	3
EU och skogen?.....	3
Djupdykning i förordningens artiklar.....	4
Sammanfattning och reflektion	8
Viktiga tidsfrister och mål.....	10
Länkar för granskning och vidare läsning	11

Introduktion – Naturrestaureringsförordningen

Naturrestaureringsförordningen handlar i ett nötskal om att återställa skadad natur inom EU, det vill säga natur som är så starkt påverkad av människan att den inte längre har sin naturliga funktion och struktur. Förordningen fastställer bindande mål för att återställa natur och ekosystem och är en del av EU:s strategi för biologisk mångfald fram till 2030, samt den Gröna given. Lagen omfattar en mängd naturtyper och arter såväl i havet, som på land och i sötvatten, med det övergripande målet om att restaurera minst **20 % av EU:s land- och havsområden till 2030**. För områden som i förordningen definieras som i dåligt skick gäller följande tidsramar:

- Senast 2030 ska minst 30 % av de områden som inte är i gott tillstånd ha förbättrats
- Senast 2040 ska minst 60 % av dessa områden ha förbättrats
- Senast 2050 ska minst 90 % av dessa områden ha förbättrats

Naturrestaureringsförordningen beskriver syfte, mål och metoder för uppföljning för naturrestaurering, men lämnar detaljerna om genomförandet och bedömning av hur stor areal som är i behov av restaurering till varje medlemsland. Detta ger medlemsstaterna flexibilitet att själva besluta om de praktiska åtgärderna och kostnaderna för lagen, vilket sammanställs i så kallade **nationella restaureringsplaner**. Dessa planer ska lämnas in till EU-kommissionen senast den **1 september 2026** och kommer att ge en tydligare bild av vad som konkret behöver göras i varje medlemsland för att uppnå restaureringsmålen, samt hur eventuella målkonflikter ska lösas. I Sverige har **Naturvårdsverket**, tillsammans med **Skogsstyrelsen**, **Jordbruksverket** och **Havs- och vattenmyndigheten**, ansvaret för att utveckla restaureringsplanen. Innan den är klar är det svårt att bedöma exakt hur Naturrestaureringsförordningen kommer att påverka svenska näringar och naturområden, men genom att analysera de områdesspecifika målen för olika miljötyper kan vi få en bättre förståelse för vad lagen innebär för sydsvenska förhållanden. Listan här under ger en överblick över vilka områden med respektive artikel i förordningen som kan vara av intresse för Småland-Blekinge-Halland:

- Artikel 4: Restaurering av land-, kust- och sötvattensekosystem
- Artikel 5: Restaurering av marina ekosystem
- Artikel 8: Restaurering av urbana ekosystem
- Artikel 9: Restaurering av den naturliga konnektiviteten hos vattendrag och de naturliga funktionerna hos tillhörande svämplan
- Artikel 10: Restaurering av populationer av pollinatörer
- Artikel 11: Restaurering av jordbruksekosystem
- Artikel 12: Restaurering av skogsekosystem
- Artikel 13: Plantering av ytterligare tre miljarder träd

Bakgrund – SBHSS påverkansarbete

SBHSS Brysselkontor har flera huvudsakliga uppgifter, varav en är att bevaka och främja ägarnas intressen på europeisk nivå (SBHSS ägare – regionerna i Småland, Blekinge och Halland samt Linnéuniversitetet). Detta sker bland annat genom analyser av lagförslag inom de fokusområden som identifierats som viktiga av SBHSS ägare. I relation till detta bedriver SBHSS ett aktivt påverkansarbete inom energi-, skogs-, och vattenpolitiska frågor. Som en del av SBHSS policybevakning (lagstiftning och initiativ) och påverkansarbete har samarbetet sedan 2021 följt flera lagstiftningsakter relaterade till skogliga frågor. Ambitionen har varit att följa akterna från ax till limpa, från dess att förslagen presenterats av EU-kommissionen, till att lagarna förhandlas och beslutas av Europaparlamentet och Europeiska unionens råd, även kallat rådet eller ministerrådet (EU-kommissionen kan förenklat liknas vid EU:s regering med rätt att lägga fram initiativ och lagstiftningsförslag. Europaparlamentet och ministerrådet är EU:s två lagstiftande institutioner). SBHSS har på egen hand, och tillsammans med andra Brysselbaserade aktörer, bedrivit ett aktivt påverkansarbete under lagstiftningsprocessens gång, bland annat genom att föra en dialog med EU:s institutioner och involverad nationell nivå. För att samordna SBHSS i skogsrelaterade EU-frågor har en särskild grupp inrättats, bestående av både regionpolitiker och sakkunniga tjänstepersoner, under benämningen *Rapportörsgrupp för skog*.

Hösten 2022 lämnade Rapportörsgruppen in ett remissyttrande till regeringen gällande EU-kommissionens förslag till **förordning om restaurering av natur**, där rapportörsgruppen på ett konstruktivt sätt förde fram regionerna i Småland-Blekinge-Hallands ståndpunkt till regeringen inför rådsförhandlingarna. I och med att Förordningen om restaurering av natur trädde i kraft den 18 augusti 2024 är behandlingen på europeisk nivå över, varvid implementeringen på nationell nivå fortsätter. Med anledning av detta är det nu rimligt att fråga sig, vad blev det av lagen och vad har skogsnäring och andra aktörer nu att förhålla sig till? I följande delar kommer rapportörsgruppen för skog att på ett så konkret och lättöverskådligt sätt som möjligt att försöka reda ut dessa frågor.

EU och skogen?

Den europeiska mandatperioden 2019–2024 präglades i mångt och mycket av EU:s miljö- och klimatengagemang inom ramen för den Gröna given – EU:s övergripande strategi för att hjälpa unionen att bli klimatneutralt till 2050. Som ett led i att förverkliga den Gröna given behandlades under föregående mandatperiod en ovanligt stor mängd rättsakter på miljö- och klimatområdet. För att EU:s medlemsländer ska uppnå klimatneutralitet måste varje sektor bidra till att minska totala utsläpp av växthusgaser. Så även skogs- och markanvändningssektorerna. Skogssektorns bidrag till målen i den Gröna given stakas ut i EU:s skogsstrategi för 2030. Denna strategi har sedan 2021 varit huvudfokus för SBHSS rapportörsgrupp för skogs arbete på europeisk nivå. Flera viktiga revideringar av lagstiftningsakter som rapportörsgruppen följt under de senaste åren annonserades genom strategin, däribland förordningen om restaurering av natur.

Det sägs ofta att EU saknar en skogspolitik. Det är en sanning med modifikation, eftersom EU:s skogsrelaterade engagemang utgår från unionens befogenheter på framför allt miljö- och

klimatområdet. Även om unionen inte har en egen skogspolitik, kan skogsfrågor alltså regleras genom bredare klimat-, miljö- och konsumentlagstiftning, vilket skapar gemensamma spelregler och hjälper medlemsländerna att tackla gränsöverskridande problematik. Förordningen om restaurering av natur presenterades av EU-kommissionen i juni 2022 och antogs i juni 2024. När en rättsakt antagits börjar en ny fas med ett implementeringsarbete på nationell nivå. Implementeringsarbetet skiljer sig åt beroende på vilken typ av rättsakt som antagits. Det finns i huvudsak två typer av rättsakter inom EU, direktiv och förordningar. I regel ska ett direktiv omvandlas till nationell lagstiftning inom två år, medan en förordning är direkt gällande. Dock med fastställda implementeringsdatum och tidsfrister längre fram i tiden, som reglerar när vissa krav eller nationella implementeringsplaner ska vara färdiga.

Djupdykning i förordningens artiklar

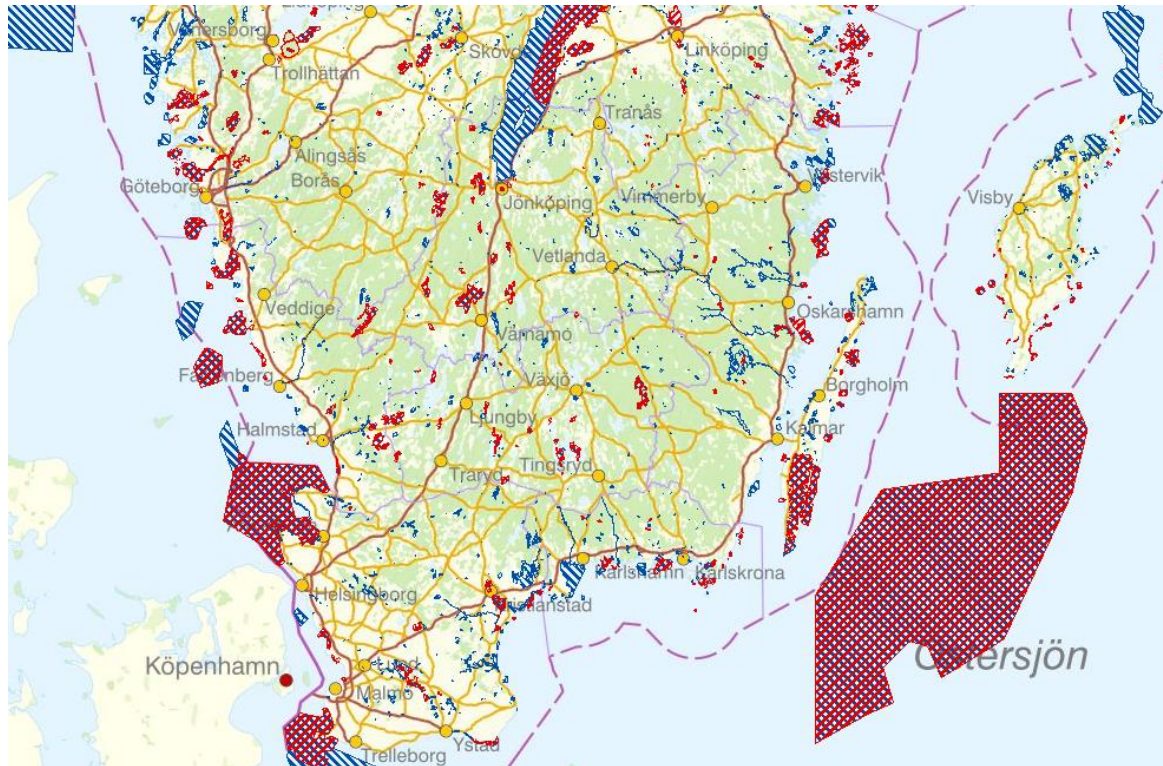
Att restaurera natur beskrivs i förordningen som att återställa skadade eller förstörda ekosystem, vilket bidrar till att återupprätta dess struktur och funktion. Genom olika metoder kan man alltså stärka ekosystems hälsa och resiliens, vilket är viktigt eftersom friska ekosystem bidrar till att öka produktiviteten inom jordbruket, stärka motståndskraften mot klimatförändringar, förbättra den biologiska mångfalden och minska risken för översvämningar, torka och värmeböljor. Naturrestaureringsförordningen berör flera typer av ekosystem, och i denna del kommer vi djupdyka i några av de artiklar som rör olika ekosystemstyper och deras restaurering.

Artikel 4 i naturrestaureringsförordningen berör restaurering av **land-, kust- och sötvattens ekosystem**. Enligt den här artikeln ska medlemsstaterna genomföra nödvändiga åtgärder för att förbättra tillståndet för de livsmiljötyper som finns listade i förordningens **bilaga I**. Det gäller de livsmiljötyper som inte är i gott tillstånd och kan exempelvis vara våtmarker, gräsmarker, skogar, klippor och sanddyner. (Definitionen av begreppet gott tillstånd kommer att klarna på längre sikt när tydligare riktlinjer publiceras av EU-kommissionen.) [Bilaga I](#) (s. 42) är en uttömmande lista och för den som är intresserad finns det möjlighet att ta del av vilka exakt livsmiljötyper som omfattas. Det första delmålet är att restaureringsåtgärder senast år **2030 ska vara genomförda för**

minst 30 % av den referensareal som inte är i gott tillstånd av de listade i bilaga I (för förklaring av referensareal, se stycket om artikel 12 längre ner). Efter 2030 ökar procentsatsen vart tionde år för områden som behöver restaureras, **senast 2040 är det minst 60 %** av arealen som ska

Natura 2000-områden är värdefulla naturområden med arter eller naturtyper som i ett europeiskt perspektiv betraktas som särskilt skyddsvärda. I Sverige finns drygt 4 000 olika Natura 2000-områden med en areal på mer än 78 000 km². Ansvarig för skötsel, skydd och tillsyn av Natura 2000-områden är Länsstyrelserna. Natura 2000-områden finns runt om i Småland-Blekinge-Halland både i inlandsskogområden och skärgårdsområden, exempel är Store mosse nationalpark, Stora Alvaret och Långhultamyren. Via [Naturvårdsverket](#) går det att ta del av flera Natura 2000-områden.

ha genomgått restaureringsåtgärder och senast **2050 ska det vara uppe i minst 90 %**. Dessa arealer utgår ifrån det som har kvantifieras i den nationella restaureringsplan som varje enskild medlemsstat ska ta fram. Helst ser man att medlemsstaterna fram till 2030 ska prioritera de områden som är belägna i **Natura 2000-områden**.

Karta över Natura 2000-områden i södra Sverige. [Källa: Naturvårdsverket.](#)

Artikel 5 om restaurering av marina ekosystem påminner mycket om artikel 4 med den skillnaden att det berör ett annat typ av ekosystem. Även här gäller det att genomföra nödvändiga restaureringsåtgärder för att förbättra tillstånd till gott för de livsmiljötyper som inte är i gott tillstånd. Exempel på livsmiljötyper som artikel 5 berör är **sjögräsbäddar, makroalgskogar, skaldjursbäddar, bäddar av svampdjup, koraller och korallalger samt mjuka sediment**, som inte är djupare än 1 000 meters djup. Dessa finns listade i förordningens [bilaga II](#) (s. 55). Samma procentsatser och år gäller även för marina ekosystem där **minst 30 % av den totala arealen ska ha genomgått restaureringsåtgärder 2030, minst 60 % senast 2040 och minst 90 % senast 2050**. Även denna areal fastställs i de nationella restaureringsplanerna. Undantag vad gäller områden som ska restaureras enligt artikel 4 och 5 får göras när det rör sig om produktion av energi från förnybara energikällor (artikel 6) samt nationellt försvar (artikel 7).

Urbana grönytor innefattar den totala arealen av vegetation samt dammar och vattendrag som finns i städer, mindre städer och förorter och beräknas med EU:s motsvarighet till GPS-system, Copernicus. Med **stad** hänvisar man till administrativa enheter där minst 50 % av invånarna bor i ett eller flera tätbefolkade centrum, medan det i **mindre städer** och **förorter** bor mindre än 50 % i ett tätbefolkat centrum.

Artikel 8 i naturrestaureringsförordningen fokuserar på **restaureringen av urbana ekosystem. Urbana ekosystem utgör 22 % av EU:s landyta** och områden så som **parker, trädgårdar, träd** och **ängar**, och är viktiga livsmiljöer för **växter, fåglar och insekter**. Med de nya reglerna vill EU utöka grönområden i städer och förorter med målet att det **inte ska ske någon nettoförlust av grönområden fram till 2030, jämfört med 2024**. Detta gäller såvida stadsmiljön inte redan består av grönområden till minst 45 % (för Växjö ca. 53 %, Jönköping 50 % och Halmstad 45 %). Efter det, från och med **1**

januari 2031, ska man i stället uppnå en **ökande trend av den sammanlagda ytan för urbana grönområden**. Detta kan göras genom bland annat integrering av urbana grönytor i byggnader och infrastruktur. **Detta ska mätas vart sjätte år från och med januari 2031** tills man uppnår den tillfredställande nivå som fastställs i de nationella restaureringsplanerna. Man ska även uppnå en ökande trend för antal träd i städerna, även detta mätt vart sjätte år från och med den 1 januari 2031 och till dess den tillfredställande nivå uppnåtts.

Artikel 9 i förordningen berör **restaurering av den naturliga konnektiviteten hos vattendrag och de naturliga funktionerna hos tillhörande svämplan**. Artikeln fastställer att medlemsstaterna ska göra inventeringar av artificiella hinder för konnektiviteten i vattendrag. Efter inventeringen ska man ta bort de hinder som behövs för att man ska kunna vara del av uppfyllandet av unionens mål att **restaurera minst 25 000 km vattendrag till fritt strömmande vattendrag fram till 2030**, något som kan vara särskilt intressant att bevaka för region Halland. Man ska i första hand ta bort de artificiella hinder som inte längre behövs för produktion av förnybar energi, inlandssjöfart, vattenförsörjning, översvämningsskydd eller annan användning. I Sverige är det länsstyrelsen som leder arbetet med att restaurera sjöar och vattendrag, men detta sker i samverkan med aktörer som markägare, kommuner, myndigheter och andra intressenter. Till sist ska man även förbättra de naturliga funktionerna hos de till vattendragen tillhörande svämplanerna, det vill säga vattendrags kontakt med landsmiljön.

Ett **svämplan** är den landyta nära ett vattendrag som formas av sedimentavlagringar och översvämmas vid stigande vattenflöden.

Med **konnektivitet** menas hur väl olika naturområden, som åkrar, skogar och vattendrag, är sammanlänkade och hur lätt arter kan röra sig mellan dessa områden. God konnektivitet är avgörande för att säkerställa mat, skydd och möjlighet till att reproducera sig, samt att arter kan migrera eller sprida sig till nya områden vid behov, exempelvis vid klimatförändringar.

Pollinatörer är bin men även andra insektsarter som fjärilar, skalbaggar,flugor och getingar pollinerar blommor, vilka krävs för att grödor ska kunna växa.

Artikel 10 i Naturrestaureringsförordningen fokuserar på att **vända den nedåtgående trenden av pollinatörer i Europa**, så att populationerna börjar öka senast 2030. Årligen bedöms pollinatörer bidra med nästan 5 miljarder euro till EU:s jordbruksproduktion, och är oumbärliga i våra ekosystem. I dagsläget riskerar 10 % av Europas bi- och fjärilsarter nationellt utdöende, och en tredjedel

är på tillbakagång. För att lyckas med att vända denna trend ska medlemsstaterna införa lämpliga **åtgärder för att förbättra mångfalden av pollinatörer och vända minskningen av pollinatörer senast 2030** och därefter uppnå en ökande trend, mätt åtminstone vart sjätte år från 2030. Som en del av detta arbete uppmanas medlemsstaterna att främja medborgarforskning.

Artikel 11 behandlar **restaurering av jordbruksekosystem**, och framlägger att utarmad jord och skadade jordbruksekosystem har en minskad förmåga att producera livsmedel. För att upprätthålla produktivt jordbruk är alltså sunda ekosystem avgörande, men i dagsläget bedömer EU att **73 % av EU:s jordbruksmark är drabbad av markförstörelse**. I Sverige för Jordbruksverket statistik på hur stora jordbruksarealer som återfinns i varje region, men en kartläggning över kvaliteten för denna mark saknas. Delen jordbruksmark som kommer omfattas av Naturrestaureringsförordningen är således något som kommer behöva diskuteras på nationell nivå framöver. En tydlig indikator på ekosystemens försämring är att populationen av jordbruksfåglar minskat med 36 % och gräsmarksfjärilar med 30 % sedan 1990. De nya reglerna i Naturrestaureringsförordningen ställer därför krav på att EU-länderna ska vidta omfattande restaureringsåtgärder, bland annat genom att främja biologisk mångfald genom att skapa landskapselement som **häckar, blomsterrensor, trädesmark, dammar och fruktträd**. Dessutom ska åtgärder vidtas för att **öka kollagren i mineraljord och återställa 30 % av den torvmark som dikats för jordbruk till 2030**, samt 50 % till 2050.

Sverige är ett av världens mest **torvtäta länder** och **torvmarker** utgör 15 % av den svenska landytan. Under 2023 återställde Sverige över 27 kvadratkilometer våtmark, där Skogsstyrelsen fokuserar specifikt på mellersta och södra Sverige eftersom dessa marker är som mest näringsrika och gör störst klimatnytta. Dessa restaureringsåtgärder är nödvändiga för att stärka livsmedelstryggheten i Europa på lång sikt.

Artikel 12 berör restaurering av **skogsekosystem**. I detta sammanhang är Sverige, efter vårt grannland Finland, det EU-land med den största andelen skogbeklädd landyta. Skogens hälsa spelar en central roll för att öka biologisk mångfald, stärka ekosystemfunktioner och lagra koldioxid. Den nya förordningen syftar till att förbättra skogars ekologiska status och konnektivitet, med åtgärder som att öka naturliga skogsområden, förbättra skogsförvaltning och skydda urskogar och gamla skogar. Förordningen betonar behovet av hållbart skogsbruk för att säkerställa att skogarna fortsätter att leverera viktiga ekosystemtjänster, såsom virke,

klimatreglering och habitat för biologisk mångfald. Ohållbara skogsbruksmetoder, inklusive överavverkning och markomvandling, pekas ut som stora hot mot skogens hälsa. Förordningen betonar även behovet av att skydda hotade arter och livsmiljöer som finns i skogar. Det inkluderar att minska fragmentering av skogsområden och förbättra konnektiviteten mellan skogsområden för att stödja arter som är beroende av stora, sammanhängande arealer. Medlemsstaterna ska arbeta för att uppnå en positiv utveckling på nationell nivå för minst sex av sju indikatorer för skogsekosystem, vilka valts ut för att de visar på förbättringar av mångfalden i dessa ekosystem. Dessa indikatorer omfattar stående- och liggande död ved, andelen skogsmark med olikåldrig struktur, skoglig konnektivitet, lager av organiskt kol, andel skogsmark dominerad av inhemska trädarter samt trädartsblandning. **Dessa trender ska mätas från och med den 18 augusti 2024 till och med den 31 december 2030, och vart sjätte år därefter.**

En viktig fråga att lyfta i detta sammanhang är att omfattningen av skogsarealer som behöver restaureras beror på vilken historisk tidpunkt som används som underlag för referensarealen. För att fastställa detta har medlemsländerna möjlighet att välja mellan två olika metoder. Den första metoden bygger på ett fast årtal: det år landet gick med i EU (1995 för Sverige) eller 1952 då EU bildades. Den andra metoden använder en beräkningsmodell där referensarealen baseras på 20 % av den största historiska utbredningen av en viss naturtyp. Denna modell leder till att referenstidpunkten varierar mellan olika naturtyper, som skog, vattendrag eller marina ekosystem, vilket gör den svår att hantera i praktiken. Naturvårdsverket har analyserat båda alternativen och bedömt att referensytan för skog enligt metod två omfattar cirka 9 miljoner hektar, varav 6,5 miljoner redan är i god status. **Det skulle innebära att Sverige behöver restaurera ytterligare 2,6 miljoner hektar. Men om Sverige i stället väljer referensåret 1995 enligt första metoden krävs ingen ytterligare restaurering.**

I enighet med **artikel 13** ska medlemsstaterna i samband med genomförandet av restaureringsåtgärder bidra till EU:s åtagande att **plantera ytterligare minst tre miljarder träd fram till 2030**. Planteringen ska följa ekologiska principer med fokus på artmångfald, variation i åldersstruktur och prioritet för inhemska trädarter. Åtgärderna ska främja den ekologiska konnektiviteten och baseras på hållbar beskogning, återbeskogning, trädplantering och utökning av urbana grönytor.

Sammanfattning och reflektion

Sammanfattningsvis kommer sannolikt olika typer av restaureringsåtgärder att krävas för att nå målen inom respektive livsmiljötyp, såväl på land som i sjöar, hav och vattendrag. Oavsett skillnader vad gäller specifika åtgärder för enskilda ekosystem, syftar samtliga insatser att nå till de övergripande målen för Naturrestaureringsförordningen om att restaurera minst 20 % av EU:s land- och havsområden till 2030. Exakt hur denna restaurering ska gå till, samt vilka samhällsaktörer som kommer påverkas, är ännu svårt att precisera eftersom detaljerna för detta kommer presenteras först i de **nationella restaureringsplanerna i september 2026**. Det är dock tydligt att aktörer kommer behöva anpassa sina verksamheter baserat på vad de

svenska myndigheter kommer fram till i Sveriges restaureringsplan. Det kan exempelvis röra sig om att man inte längre kommer kunna bedriva skogs- och jordbruk på samma sätt som tidigare. Det kan finnas en överhängande risk att förordningen kommer att innebära svårlösliga paradoxer och kollidera med bland annat **ägande- och brukanderätten och det kommunala självstyret**. Sverige utformar sin egen restaureringsplan och väljer själv ambitionsnivå över golvnivån på 20 %. Vidare kan åtgärderna komma att slå ekonomisk hårt mot det småskaliga skogsbruket i Småland-Blekinge-Halland, som ofta saknar juridiska, ekonomiska och administrativa verktyg för att hantera kraven. Om restaureringen följer Naturvårdsverkets högre beräkningsmodell och att den fördelas jämnt över landet ska det avsättas 290 000 hektar produktiv skog i Småland, Halland och Blekinge. Det är lika mycket som ägs av mer än 8 200 skogsägare räknat på medelfastighetens storlek. Som tidigare nämnt, om Sverige i likhet med flera andra medlemsstater väljer referensnivån vid EU inträdet 1995 hade det inneburit att vi inte behövt utöka restaurerad areal. Enligt Naturvårdsverket har Sverige nu 26 % av arealen av prioriterade naturtyper i bra status. Flera av målen i lagförslaget är även angivna i procentsatser i stället för i absoluta tal. Det kan ge orimliga konsekvenser i fall där en stad, en region eller ett land redan presterar väl inom ett område. Kraven på ökning angiven i procent blir då betydligt större för dem som redan presterar väl.

Innan en restaureringsplan kan utformas återstår en rad tolkningar och avvägningar, både i relation till EU och inom Sverige mellan olika intressenter och sakområden. Det råder nämligen meningsskiljaktigheter kring hur vissa delar av Naturrestaureringsförordningen ska konkretiseras och om de krav som ställs verkligen uppfyller lagens huvudsyfte. Särskilt råder oenighet om vad som avses med livsmiljöområden i "gott skick", eftersom medlemsländer gör olika tolkningar och har skilda referensvärden. Till exempel innebär begreppet "skyddad skog" i Sverige är inte detsamma som i Tyskland eller Polen. Dessutom uppstår målkonflikter mellan Naturrestaureringsförordningen och andra regelverk som LULUCF och REDIII, där omställningen mot fossilfrihet och skogens roll som koldioxidsänka ibland står i motsättning till förslag om biologisk mångfald och restaurering. Ett konkret exempel är målet att öka andelen inhemska trädarter i trädartblandningen, vilket inte nödvändigtvis är det mest effektiva sättet att binda koldioxid.

Avslutningsvis är det positivt att medlemsstaterna själva ansvarar för att ta fram sina nationella restaureringsplaner och att det finns en ambition om en öppen och inkluderande utarbetning av dessa. Skogen och skogsbruket är en central del av näringslivet i Småland-Blekinge-Halland som byggt upp och fortsatt kommer att bygga Småland-Blekinge-Hallands välfärd och framtid. Det är därför centralt att de svenska regionerna, jämte andra berörda aktörer, konsulteras och görs delaktiga i utformningen av den nationella restaureringsplanen. Under de kommande åren blir det även avgörande att föra en bred nationell och europeisk dialog kring finansieringen av förordningens olika åtgärder. I samband med förhandlingarna av EU:s nästa långtidsbudget 2028–2034, som inleds redan 2025, öppnas möjligheter för regionala aktörer att framföra synpunkter och förslag kring restaureringsprojekt. Det skulle exempelvis kunna röra sig om EU-fonder som den Gemensamma jordbrukspolitiken, Horisont Europa och LIFE-programmet. Samtidigt behöver SBHSS på hemmaplan analysera vilka områden som

potentiellt kan hamna i fokus i våra regioner och hur det kan påverka regionala intressen. Med rätt förberedelser och ett starkt samarbete finns goda möjligheter att skapa en restaureringsprocess som både stärker naturen och långsiktigt gynnar regionernas intressen.

Viktiga tidsfrister och mål

Senast 1 december 2024	Riktlinjer för nationella restaureringsplaner presenteras för medlemsländerna av EU-kommissionen (art. 15).
Senast augusti 2025	Etablera metoden för att övervaka mångfalden av pollinatörer (art. 10). Rapportera till parlamentet och rådet om genomförandet av naturrestaureringen vad gäller finansiering och luckor (art.17).
Senast september 2026	Utarbeta och lämna in första utkastet av de nationella restaureringsplanerna (art. 16).
Senast mars 2027	Kommissionen bedömer de nationella restaureringsplanerna och ger feedback (art. 17).
Senast september 2027	Slutversion av de nationella restaureringsplanerna lämnas in (art. 17).
Senast december 2028 och vart tredje år därefter	Rapportera till EU-kommissionen om områden som ska omfattas av restaureringsåtgärder (art.21). Översikt av framstegen mot målen och uppfyllandet av skyldigheterna i förordningen (art.21).
Senast 2030	Återställa minst 20 % av EU:s land och hav (art 1). Återställa minst 30 % av den totala arealen för alla livsmiljöer som inte är i gott skick (art. 4 & 5). Återställa minst 25 000 km floder till fritt flödande tillstånd till 2030 (art. 9). Mäta index för vanliga jordbruksfrågor (art. 11). Inget nettobortfall av urbana grönområden och trädkronor i städer, jämfört med 2024 (art. 8). Plantera tre miljarder träd på EU-nivå (art. 13).

... och var sjätte år därefter	Mäta mångfalden i jordbruksekosystem (art. 11). Uppnå en ökande trend av pollinatörer (art. 10).
Från 2031 och vart sjätte år därefter	Uppnå en ökande trend av den sammanlagda ytan för urbana grönområden (art. 8). Uppnå en ökande trend för antal träd i städerna (art. 8). Mäta trädartsblandningen och mångfalden i skogsekosystem (art. 12).
Senast juni 2031 och vart sjätte år därefter	Rapportera till EU-kommissionen om genomförandet av de nationella återställningsplanerna (art. 21).
Senast juni 2032 och vart tionde år därefter	Granska de nationella restaureringsplanerna (art. 19).
Senast december 2033	Utvärdera förordningen och dess konsekvenser för jord-, skog- och vattenbruk (art. 26).
Senast 2040	Återställa minst 60 % av den totala arealen för alla livsmiljöer som inte är i gott skick (art. 4 & 5). Mäta index för vanliga jordbruksfrågor (art. 11).
Senast 2050	Återställa alla ekosystem som behöver återställas (art 1). Återställa minst 90 % av den totala arealen för alla livsmiljöer som inte är i gott skick (art. 4 & 5). Mäta index för vanliga jordbruksfrågor (art. 11).

Länkar för granskning och vidare läsning

[Europaparlamentets och Rådets förordning \(EU\) 2024/1991 om restaurering av natur](#)

[Rådets beskrivning av restaurering av natur](#)

[Naturvårdsverket om Natura 2000-områden](#)

[Ekots lördagsintervju: Jessica Roswall, EU-kommissionär med ansvar för miljö, vattenresiliens och en konkurrenskraftig cirkulär ekonomi](#)